
Народна обрядовість є окремим напрямком нематеріальної культурної спадщини, так само цінним, як і матеріальні: писанкарство, вишивка чи лозоплетіння. Народні звичаї, знахарство, методи лікування несуть в собі інформацію про світогляд наших предків, їх вірування та традиції.

В період всесвітньої пандемії актуальною є медична тематика. Пропонуємо тут ознайомитися із народними методами лікування, що побутували на у ХІХ – на початку ХХ ст. на Волині. Зібрана етнографами інформація змусить вас усміхнутися. Категорично не рекомендуємо намагатися щось із цього випробувати.

ПЕРЕМОГА НАД ЗЛИМИ ДУХАМИ (Борщівка, Кременецького повіту). Найрадикальнішим засобом від усіляких «поробів» завжди вважався цвіт папороті, зірваний в ніч на Івана Купали. До того ж сміливець, який не побоїться у купальську ніч піти до лісу і здобуде квіт папороті, стане всезнаючим, йому відкриються усі таємниці Всесвіту, він зможе бачити заховані у землі скарби. Щоб його зірвати, слід взяти із собою до лісу скатерку, на якій освячувалася великодня паска, освячений ніж та свічку-громницю. Скатерку розстелити під кущем папороті, запалити свічку і чекати. Злі духи будуть лякати, аж завітне вогняним цвітом папороті). Квітку зрізати освяченим ножем і тікати не оглядаючись. Якщо свічка згасне, або ж герой оглянеться, – все пропаде, а злі духи над ним посміються. Цвіт папороті бачити може лише «первак» – перший син чи дочка у родині.

ЛІКУВАННЯ РОЖІ (околиці Дубна) лікування полягає у промовлянні знахарем заклять та молитов. В процесі їх промовляння знахар робить на тілі хворого написи незрозумілою мовою накреслені освяченою крейдою.

КОВТУН (околиці Дубна) Знахарка намагається підкупити злі сили, щоб вони забрали хворобу. Перед початком лікування вона вимагає склянку маку, монету та добрий сніданок. Підкріпившись їжею, «цілителька» веде хворого під комин, одну руку кладе йому на голову, а другу, із монетою, кладе в ковтун, промовляючи закляття та просячи допомоги у нечистого. Далі виймає руку з ковтуна вже без монети, яку забрав нечистий. З маку і трав знахарка робить ліки, супроводжуючи процес закляттями. Ліки прикладають до рани, волосся зрізати суворо заборонялося.

ЗУБНИЙ БІЛЬ (Олика). Свічку-громницю ділять на 9 частин. 1/9 її запалюється. Поки свічка горить, знахарка має встигнути порахувати хворому зуби 99 раз. Якщо встигне – біль мине.

ЛІКУВАННЯ СКАЗУ. (околиці Кременця). Покусаний скаженим собакою мав іти у п'ятницю на цвинтар до схід сонця. Там треба зібрати землю із кротовин на могилах. Землю цю всипати до бурячного відвару і випити ковтками.

ВРОКИ (околиці Кременця)

В склянку із холодною водою кидають 7 гарячих вуглинок. Якщо вони потонуть – це означає що людина дійсно зурочена. Тоді водою, у якій потонули вуглинки, поливають завіси і одвірки вхідних дверей, а решту води випиває хворий.

Олена Гаськевич, 05.05.2020
